

Pani

Elżbieta Witek

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Kodeks karny.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią posłankę Monikę Rosę.

(-) Piotr Adamowicz; (-) Tomasz Aniśko; (-) Mateusz Bochenek; (-) Małgorzata Chmiel; (-) Adam Cyrański; (-) Zofia Czernow; (-) Eugeniusz Czykwini; (-) Waldy Dzikowski; (-) Magdalena Filiks; (-) Joanna Frydrych; (-) Konrad Frysztak; (-) Krzysztof Gadowski; (-) Elżbieta Gapińska; (-) Elżbieta Gelert; (-) Marta Golbik; (-) Cezary Grabarczyk; (-) Krzysztof Grabczuk; (-) Rafał Grupiński; (-) Agnieszka Hanajczyk; (-) Jerzy Hardie-Douglas; (-) Paulina Hennig-Kloska; (-) Marek Hok; (-) Klaudia Jachira; (-) Maria Małgorzata Janyska; (-) Joanna Jaśkowiak; (-) Ewa Kołodziej; (-) Zbigniew Konwiński; (-) Michał Krawczyk; (-) Robert Kropiwnicki; (-) Wojciech Król; (-) Marek Krzakała; (-) Henryka Krzywonos-Strycharska; (-) Maciej Lasek; (-) Katarzyna Lubnauer; (-) Artur Łacki; (-) Magdalena Łośko; (-) Arkadiusz Marchewka; (-) Jagna Marczułajtis-Walczak; (-) Rajmund Miller; (-) Aleksander Miszalski; (-) Killion Munyama; (-) Arkadiusz Myrcha; (-) Sławomir Neumann; (-) Dorota Niedziela; (-) Małgorzata Niemczyk; (-) Sławomir Nitras; (-) Barbara Nowacka; (-) Tomasz Piotr Nowak; (-) Mirosława Nykiel; (-) Paweł Papke; (-) Małgorzata Pępek; (-) Krzysztof Piątkowski; (-) Katarzyna Maria Piekarska; (-) Kazimierz Plocke; (-) Paweł Poncyłjusz; (-) Monika Rosa; (-) Krystyna Sibińska; (-) Bartłomiej Sienkiewicz; (-) Krystyna Skowrońska; (-) Waldemar Sługocki; (-) Marek Sowa; (-) Mirosław Suchoń; (-) Michał Szczerba; (-) Andrzej Szewiński; (-) Krystyna Szumilas; (-) Iwona Śledzińska-Katarasińska; (-) Małgorzata Tracz; (-) Jarosław Urbaniak; (-) Anna Wasilewska; (-) Marta Wcisło; (-) Monika Wielichowska; (-) Ryszard Wilczyński; (-) Urszula Zielińska; (-) Piotr Benedykt Zientarski; (-) Tomasz Zimoch; (-) Tadeusz Zwiefka.

U S T A W A

z dnia ... 2019 r.

o zmianie ustawy – Kodeks karny

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950 i 2128) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 115 po § 24 dodaje się § 25- 27 w brzmieniu:

„§25. Orientacja seksualną jest możliwość każdej osoby do odczuwania głębokiej więzi emocjonalnej, czułości, a także pociągu seksualnego oraz wchodzenia w intymne i seksualne relacje z osobami innej płci lub tej samej płci, lub też z przedstawicielami więcej niż jednej płci.

„§26. Tożsamość płciowa to utrwalone, intensywnie odczuwane doświadczenie i przeżywanie własnej płciowości, która odpowiada lub nie płci wpisanej do aktu urodzenia.

§27. Ekspresja płciowa to sposób wyrażania i komunikowania własnej tożsamości płciowej, w szczególności poprzez zachowania, ubiór lub makijaż;”;

2) w art. 119 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Kto stosuje przemoc lub groźbę bezprawną wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu płci, wieku, niepełnosprawności, tożsamości płciowej, ekspresji płciowej, orientacji seksualnej lub przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej, lub bezwyznaniowości,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.”;

3) w art. 256 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Kto publicznie propaguje faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa albo nawołuje do nienawiści na tle płci, wieku, niepełnosprawności, tożsamości płciowej, ekspresji płciowej, orientacji seksualnej lub przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej, lub bezwyznaniowości,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”;

4) art. 257 otrzymuje brzmienie:

„Art. 257. Kto publicznie znieważa grupę ludności albo poszczególną osobę z powodu płci, wieku, niepełnosprawności, tożsamości płciowej, ekspresji płciowej, orientacji seksualnej lub przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej, lub bezwyznaniowości,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel wydania ustawy

Celem nowelizacji jest wzmocnienie ochrony prawnej obywateli i obywaterek przed przemocą, dyskryminacją i mową nienawiści poprzez objęcie zakresem zastosowania przepisów karnych dotyczących tzw. przestępstw z nienawiści większej ilości cech chronionych. Przyjęcie proponowanej ustawy doprowadzi do pełniejszej realizacji konstytucyjnego ogólnego zakazu dyskryminacji ze względu na jakąkolwiek przyczynę zawartego w art. 32 Konstytucji, który obecnie nie jest przestrzegany ze względu na wyłączenie spod ochrony prawnokarnej części obywateli i obywaterek noszących cechy będące motywacją do przestępstw. Poprzez proponowane zmiany Polska zrealizuje również rekomendacje międzynarodowych organizacji działających na rzecz praw człowieka oraz zobowiązania wynikające z ratyfikowanych konwencji.

Obecnie obowiązujące przepisy zapewniające ochronę przed tzw. przestępstwami z nienawiści nie przyznają skutecznej i kompletnej ochrony wszystkich grup, które są na nie narażone. W szczególności, nie obejmują płci, niepełnosprawności, wieku, tożsamości płciowej, ekspresji płciowej, ani orientacji seksualnej.

Rolą państwa jest dbanie o bezpieczeństwo swoich obywateli i obywaterek poprzez przeciwdziałanie dyskryminacji oraz przemocy. W przypadku cech, ze względu na które dana osoba lub grupa osób spotyka się z dyskryminacyjnym traktowaniem lub przemocą, podnoszenie świadomości społecznej i edukacja antydyskryminacyjna to za mało - ochrona ofiar musi być oparta o system sankcji karnych skutecznie odstrasżający sprawców.

Choć liczne zachowania o charakterze przemocowym lub dyskryminacyjnym mogą zostać w świetle przepisów karnych potraktowane jako przestępstwa (np. jako naruszenie nietykalności cielesnej czy groźba), to należy podkreślić, że jeżeli motywacją sprawcy jest fakt przynależności pokrzywdzonego do danej grupy mniejszościowej, to mamy do czynienia z działaniem wywołanym jego uprzedzeniami, o szczególnie nagannym społecznie charakterze, który zasługuje w związku z tym na surowsze potraktowanie.

Polski system ochrony przed dyskryminacją nie funkcjonuje w prawnej próżni i należy oceniać go w kontekście treści przepisów i orzecznictwa o charakterze ponadnarodowym. Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPCz) w orzeczeniach dotyczących przestępstw z nienawiści lub motywowanych uprzedzeniami zwraca uwagę, że zakaz dyskryminacji wyraża elementarne wartości demokratycznych społeczeństw i państw, które tworzą Radę Europy (np. § 155 wyroku ETPCz z dnia 6 lipca 2005 r., *Nachova i inni przeciwko Bułgarii*, skarga nr 43577/98 i 43579/98). ETPCz orzekł, że prawne kwalifikowanie przestępstw motywowanych uprzedzeniami jako przestępstw pozbawionych tej motywacji sprawia, że reakcja organów ścigania nie jest adekwatna i ogranicza prewencję, a także zaufanie do organów państwa jako obrońców ofiar (wyrok ETPCz z dnia 14 grudnia 2010 r., *Milanović przeciwko Serbii*, skarga nr 44614/07).

W kontekście konkretnych postulatów zmian, wprowadzenie do Kodeksu karnego zmian w celu karania przestępstw z nienawiści jako aktów dyskryminacji i przemocy ze względu na orientację seksualną, niepełnosprawność i wiek, zalecił Polsce Komitet Przeciwko Torturom (pkt 25 zaleceń końcowych dotyczących połączonego V i VI sprawozdania okresowego Polski z realizacji postanowień Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania z dnia 19 listopada 2013 r.). Także Komitet Praw Człowieka zarekomendował znowelizowanie Kodeksu karnego: należy wg . niego wprowadzić definicję mowy nienawiści i uznać za przestępstwa czyny motywowane nienawiścią ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową (pkt 8 uwag końcowych Komitetu Praw Człowieka do VI sprawozdania okresowego Polski z realizacji postanowień Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych z dnia 26 października 2010 r.). Nowelizacja Kodeksu karnego w celu uwzględnienia mowy nienawiści i przestępstw motywowanych rasizmem, ksenofobią i homofobią to też jedno z ostatnich zaleceń Komitetu Praw Dziecka (pkt 17b zaleceń Komitetu Praw Dziecka z dnia 2 października 2015 r.).

W zakresie niepełnosprawności, na Polsce ciąży na mocy art. 16 ust. 5 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych obowiązek uchwalenia prawa, które sprawi, że przypadki wykorzystywania, przemocy i nadużyć wobec osób niepełnosprawnych będą wykrywane, badane i ścigane. Brak przesłanki niepełnosprawności wśród cech chronionych w polskim Kodeksie karnym uniemożliwia pełną realizację tego zobowiązania.

W związku z tym, że motywowane różnorodnymi uprzedzeniami przestępstwa z nienawiści są szczególnie groźne - uderzają w chronią na poziomie konstytucyjnym przyrodzoną godność każdego człowieka i uniemożliwiają pełną realizację

przysługujących wszystkim praw i wolności - konieczne jest naprawienie błędu w krajowym systemie prawa karnego polegającego na nieuwzględnieniu płci, niepełnosprawności, wieku, tożsamości płciowej oraz orientacji seksualnej w katalogu przesłanek chronionych.

II. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Obowiązujące obecnie przepisy nie stanowią, że przestępstwem jest nawoływanie do nienawiści ze względu na płeć, wiek, orientację seksualną, tożsamość płciową czy niepełnosprawność. Nie jest również przestępstwem znieważanie grupy ludności ze względu na te cechy.

Obecnie przestępstwem jest jedynie znieważenie innej osoby. W takim wypadku nie mamy jednak do czynienia z przestępstwem ściganym z urzędu, a jedynie z oskarżenia prywatnego. To sprawia, że ciężar zgromadzenia materiału dowodowego, sporządzenia i popierania aktu oskarżenia i uczestnictwa w postępowaniu sądowym spoczywa tylko na pokrzywdzonym. Jest tak mimo w oczywisty sposób szkodliwego społecznie charakteru przestępstw z nienawiści motywowanych wymienionymi wyżej przesłankami.

Ponadto, fakt, że wyżej wymienione przesłanki nie są obecne w przepisach sprawia, że niezwykle trudne jest badanie ich występowania i przeciwdziałanie im. Chociaż w medialnym i społecznym odbiorze motywacja przestępstwa z nienawiści w postaci płci, niepełnosprawności, tożsamości płciowej lub orientacji seksualnej jest powszechna, to ze statystycznego punktu widzenia przesłanki te stają się mniej widoczne, co obniża skuteczność działań prewencyjnych. Badania wskazują, że mimo braków w statystykach mamy w tym obszarze do czynienia z kryzysem wywołanym beczynnością państwa i jego organów ścigania: np. badanie przeprowadzone przez Centrum Badań nad Uprzedzeniami Uniwersytetu Warszawskiego w 2015 roku wskazują, że skala przestępstw wobec osób LGBT+ była ponad dwa razy wyższa niż wobec całej populacji (odpowiednio 6% i 13,5%). Tak radykalna różnica jest spowodowana m. in. lukami w prawie chroniącym przed przestępstwami motywowanymi uprzedzeniami.

III. Różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym[

Projekt przewiduje uzupełnienie katalogu przesłanek chronionych przed tzw. przestępstwami z nienawiści o przesłanki: płci, niepełnosprawności, tożsamości płciowej, ekspresji płciowej i orientacji seksualnej.

Celem proponowanych zmian w art. 119 § 1 kk, 256 § 1 oraz 257 kk jest więc rozszerzenie katalogu cech chronionych. Propozycja nie obejmuje jednak ogólnych kryteriów i przesłanek, a określa i konkretnie definiuje chronione cechy, by spełnić wymogi związane z zasadą określoności przepisów prawa, szczególnie ważnej, gdy mowa o przepisach prawa karnego. W celu usunięcia wątpliwości interpretacyjnych, projekt wprowadza do kodeksu karnego definicje legalne orientacji seksualnej i tożsamości płciowej jako nowych przesłanek chronionych, których dookreślenie mogłoby okazać się problematyczne dla stosujących przepisy prokuratur i sądów.

IV. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Skutki społeczne projektu będą pozytywne, ponieważ pozwolą skuteczniej chronić przed dyskryminacją, przemocą i mową nienawiści obywateli i obywatelki narażone na takie działania ze względu na płeć, niepełnosprawność, orientację seksualną lub tożsamość płciową. Wyraźne wyodrębnienie przestępstw motywowanych uprzedzeniami i nienawiścią w prawie karnym, dotkliwa sankcja i wskazanie pełnego katalogu chronionych przesłanek wyraźnie wskażą brak akceptacji społeczeństwa i państwa dla takich czynów, co ułatwi prewencję i zniechęci potencjalnych sprawców.

Jednocześnie, proponowane zmiany nie będą miały negatywnego wpływu na ochronę wolności wypowiedzi. Przewidywane rozszerzenie ochrony prawnokarnej ma bowiem na celu sankcjonowanie wypowiedzi i działań o szczególnie rażącym charakterze. Wolność słowa znajduje się po ochroną art. 54 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej czy art. 10 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a przepisy te zapewniają ochronę przed nieuzasadnionym ograniczaniem prawa do wypowiedzi czy cenzurą. Europejski Trybunał Praw Człowieka dopuszcza jednak ograniczenie wolności słowa wobec wypowiedzi dyskryminacyjnych i niejednokrotnie odmawiał przyznania ochrony z art. 10 Konwencji. Strony, które uznają się za skazane z naruszeniem Konwencji za wypowiedź o charakterze kontrowersyjnym, wulgarnym lub obraźliwym, ale nienoszącą charakteru wskazanego w krajowych przepisach karnych, zachowają prawo do zastosowania środków przewidzianych w Konwencji.

Skutkiem prawnym ustawy będzie realizacja w przepisach kodeksu karnego licznych rekomendacji międzynarodowych instytucji pracujących na rzecz podniesienia standardu ochrony praw człowieka.

Ustawa nie będzie mieć istotnych skutków gospodarczych ani finansowych.

V. Źródła finansowania, jeżeli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Uchwalenie projektu nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa ani budżetów jednostek samorządu terytorialnego dodatkowymi kosztami.

Rozszerzenie katalogu przestępstw podlegających karze grzywny może skutkować bardzo umiarkowanym wzrostem dochodów państwa z tytułu tego typu kar nakładanych w związku z egzekwowaniem nowych przepisów karnych.

VI. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych

Projekt nie przewiduje wydania nowych ani zmiany treści obowiązujących aktów wykonawczych.

VII. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projektowana ustawa nie jest niezgodna z prawem Unii Europejskiej ani nie jest ustawą wykonującą prawo Unii Europejskiej.

Warszawa, 20 grudnia 2019 r.

BAS-WAPM-272/19

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie
zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy
o zmianie ustawy – Kodeks karny (przedstawiciel wnioskodawców: poseł
Monika Rosa)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W projekcie przewidziano zmianę artykułów 115, 119, 256 i 257 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny¹, dalej jako: „k.k.”. Proponowane modyfikacje zmierzają do rozszerzenia katalogu znamion przestępstw: stosowania przemocy lub groźby bezprawnej (art. 119 § 1 k.k.), publicznego nawoływania do nienawiści (art. 256 § 1 k.k.) oraz publicznego znieważania (art. 257 k.k.) o czyny popełnione ze względu na następujące kryteria: płeć, wiek, niepełnosprawność, tożsamość płciową, ekspresję płciową, orientację seksualną lub przynależność polityczną². Zmiana art. 115 k.k. dotyczy wprowadzenia definicji ustawowych pojęć: orientacja seksualna, tożsamość płciowa oraz ekspresja płciowa.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Opiniowany projekt ustawy zawiera karnoprawne gwarancje związane z ochroną jednostki przed niezgodnym z prawem zachowaniem o charakterze dyskryminacyjnym. W prawie pierwotnym Unii Europejskiej istnieją normy prawne zakazujące dyskryminacji. Artykuł 19 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE) upoważnia instytucje Unii Europejskiej do podejmowania środków niezbędnych do zwalczania dyskryminacji. Na podstawie tego przepisu

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1950 i 2128.

² W odniesieniu do ostatniego z tych kryteriów należy zauważyć, że art. 119 § 1 k.k. sankcjonuje m.in. stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu jej przynależności politycznej.

można zdekodować ustanowiony w TfUE zakres zakazu dyskryminacji, który obejmuje kryteria: płci, rasy, pochodzenia etnicznego, religii, światopoglądu, niepełnosprawności, wieku oraz orientacji seksualnej.

Artykuł 21 Karty Praw Podstawowych UE³ zakazuje wszelkiej dyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości, narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

W prawie pochodnym UE występuje wiele aktów prawnych, których celem jest zapewnienie równości osób. Większość z nich nie dotyczy jednak materii regulowanej na gruncie prawa karnego.

Aktem prawnym Unii Europejskiej, którego zakres normatywny obejmuje problematykę karnoprawną zwalczania niektórych zachowań o charakterze dyskryminacyjnym, jest decyzja ramowa Rady 2008/913/WSiSW z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych⁴, zwana dalej decyzją ramową. Opiniowany projekt ustawy należy ocenić pod kątem zgodności z tą decyzją ramową.

Zasada niedyskryminacji, w tym również jej aspekty karnoprawne, jest omawiana w aktach instytucji Unii Europejskiej o charakterze niewiążącym. Wśród nich wymienić można np. opinię Komitetu Regionów w sprawie niedyskryminacji, równości szans i wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób⁵ (zwanej dalej: opinią Komitetu Regionów) oraz rezolucję Parlamentu Europejskiego w sprawie unijnego planu przeciwdziałania homofobii i dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową⁶ (zwaną dalej: rezolucją Parlamentu Europejskiego).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

W art. 1 ust. 1 lit. a decyzji ramowej nakazano państwom członkowskim Unii Europejskiej stosowanie niezbędnych środków zapewniających karalność umyślnego publicznego nawoływania do przemocy lub nienawiści skierowanej przeciwko grupie osób, którą definiuje się według: rasy, koloru skóry, wyznawanej religii, pochodzenia albo przynależności narodowej lub etnicznej, lub przeciwko członkowi takiej grupy. Państwa członkowskie UE zobowiązane

³ Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (2016/C 202/2) (Dz. Urz. UE C 202 z 7.6.2016 r., str. 389).

⁴ Dz. Urz. UE L 328 z 6.12.2008 r., str. 55.

⁵ Opinia Komitetu Regionów 2009/C 211/12 „niedyskryminacja i równość szans oraz wprowadzenie w życie zasady równości traktowania osób” (Dz. Urz. UE C 211 z 4.9.2009 r., str. 90).

⁶ Rezolucja Parlamentu Europejskiego 2017/C 093/04 z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie unijnego planu przeciwdziałania homofobii i dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową (Dz. Urz. UE C 93 z 24.3.2017 r., str. 21).

zostały również do ustanowienia środków zmierzających do karania sprawców określonego powyżej czynu popełnionego przez publiczne rozpowszechnianie lub rozprowadzanie tekstów, obrazów lub innych materiałów (art. 1 ust. 1 lit. b decyzji ramowej). W art. 3 decyzji ramowej wskazano zasady określania sankcji karnych grożących za popełnienie czynów objętych zakresem regulacji tego aktu prawnego UE, które powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające. Czyny te, zgodnie z art. 3 ust. 2 decyzji ramowej, powinny podlegać karom o maksymalnym wymiarze co najmniej od 1 roku do 3 lat pozbawienia wolności. Termin implementacji decyzji ramowej upłynął dnia 28 listopada 2010 r.

Przedłożony do zaopiniowania projekt ustawy dotyczy przepisów, które realizują wskazane wyżej przepisy decyzji ramowej. Sama proponowana nowelizacja ustawy nie ma jednak na celu implementacji decyzji ramowej, bowiem w istocie rozszerza już obowiązujące postanowienia art. 119 § 1 k.k., art. 256 § 1 k.k. i art. 257 k.k. o nowe kryteria, jakimi są: płeć, tożsamość płciową, wiek, niepełnosprawność, orientacja seksualna lub przynależność polityczna, a zatem o kryteria, których decyzja ramowa nie dotyczy. Proponowane w projekcie ustawy rozszerzenie przepisów o dodatkowe kryteria nie stoi w sprzeczności z przepisami decyzji ramowej. Należy uznać, że przepisy decyzji ramowej zostały już wdrożone do polskiego porządku prawnego.

Wśród aktów niewiążących można wskazać na opinię Komitetu Regionów, w której w punkcie 44 wymaga się przyjęcia przepisów prawnych wymierzonych przeciwko homofobii, w szczególności dotyczących zwalczania mowy nienawiści i przestępstwa nienawiści. Ponadto w punkcie 4 lit. J ppkt (v) rezolucji Parlamentu Europejskiego stwierdzono, że państwa członkowskie UE powinny przyjąć przepisy karnoprawne zabraniające podżegania do nienawiści ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową. Proponowane przepisy zawarte w projekcie ustawy można uznać za realizujące wskazane zalecenia.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Jacek Krawczyk

Warszawa, 20 grudnia 2019 r.

BAS-WAPM-273/19

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Monika Rosa) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

W projekcie przewidziano zmianę artykułów 115, 119, 256 i 257 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny¹, dalej jako: „k.k.”. Proponowane modyfikacje zmierzają do rozszerzenia katalogu znamion przestępstw: stosowania przemocy lub groźby bezprawnej (art. 119 § 1 k.k.), publicznego nawoływania do nienawiści (art. 256 § 1 k.k.) oraz publicznego znieważania (art. 257 k.k.) o czyny popełnione ze względu na następujące kryteria: płeć, wiek, niepełnosprawność, tożsamość płciową, ekspresję płciową, orientację seksualną lub przynależność polityczną². Zmiana art. 115 k.k. dotyczy wprowadzenia definicji ustawowych pojęć: orientacja seksualna, tożsamość płciowa oraz ekspresja płciowa.

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny **nie jest projektem ustawy wykonującej** prawo Unii Europejskiej.

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Jacek Krawczyk

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1950 i 2128.

² W odniesieniu do ostatniego z tych kryteriów należy zauważyć, że art. 119 § 1 k.k. sankcjonuje m.in. stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu jej przynależności politycznej.